

DOKTORI (PHD) ÉRTEKEZÉS SZERZŐI ISMERTETÉSE

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR
KATONAI MŰSZAKI DOKTORI ISKOLA**

Gyöző-Molnár Árpád tüzoltó alezredes

**A katasztrófavédelem operatív vezetési és irányítási szerveinek
rendkívüli időjárási jelenségek során történő alkalmazásának
vizsgálata, különös tekintettel a mobil vezetési pontok műszaki
eszközrendszerének fejlesztésére**

Témavezető:

Prof. em. Dr. Bleszity János CSc nyá. tú. altábornagy

BUDAPEST, 2023.

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A tudományos probléma megfogalmazásához nagyban támaszkodtam szakmai tapasztalatomra, elméleti ismereteimre és a doktori képzés alatt elvégzett kutatásaimra.

A kutatási téma kapcsán először megvizsgáltam, a különleges jogrend, valamint a különleges jogrend kihirdetését nem igénylő események során alkalmazott vezetési és irányítási modelleket és lehetőségeket. A bevezetőben már említett 2013-ban bekövetkezett katasztrófák kezelésének közös jellemzője volt, hogy nagy területet érintett – több mint egy vármegyét –, az esemény kezeléshez több társzerv és szervezet együttműködésére volt szükség, időben elhúzódott a kárfelszámolás, valamint egységes irányítás mellett valósult meg a kárfelszámolás végrehajtása.

Azonban kiemelkedő eltérésként jelentkezett, hogy a dunai árvízi védekezés során kihirdetésre került a veszélyhelyzet, mint Magyarország Alaptörvényében (továbbiakban: Alaptörvény) megfogalmazott különleges jogrend. Így ebben az esetben érvényesülhettek az Alaptörvényben, valamint a katasztrófavédelmi törvényben lefektetett sajátos irányítási szabályok, mint pl.: a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter – legfeljebb a veszélyhelyzet fennállásáig – miniszteri biztost nevezhetett ki, aki összehangolja a védekezési feladatokat, továbbá utasíthatja a vármegyei, fővárosi védelmi bizottság elnökét; illetve a települések vonatkozásában a helyi katasztrófavédelmi tevékenység irányítását a polgármestertől a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szervének vezetője által kijelölt személy veszi át. Ezen elemek – mivel csak veszélyhelyzet kihirdetése esetén alkalmazhatók – a kárfelszámolás központi irányítása ellenére sem jelentkezhetek maradéktalanul, a már említett másik két esetben.

A hazai rendkívüli jogrend szabályozása – a tudományos probléma szempontjából a veszélyhelyzet kihirdetése – adott és jól működik, mint ahogy azt a 2013-as dunai árvízi védekezés is bizonyítja.

Szembetűnő mindazonáltal, hogy a 2012. óta eltelt időszakban, igazodva az éghajlatváltozással kapcsolatos előrejelzésekhez, érezhetően felerősödtek a rendkívüli jogrend kihirdetését el nem érő – azonban mégis rendkívül nagy károkkal, illetve jelentős lakossági veszélyeztetéssel járó – természeti katasztrófák, elsődlegesen a rendkívüli időjárási jelenségekből fakadóan, melyekre az elmúlt évekből Magyarország vonatkozásában is számos példát találhatunk. Vizsgálataim alapján kijelenthető, hogy a különleges jogrend kihirdetése helyett, ilyen esetekben inkább a beavatkozó szervek – elsődlegesen a katasztrófavédelem –

saját szervezetében létrehozható operatív munkaszervek, más megfogalmazásban operatív törzsek irányítják a beavatkozásokat. Itt egyértelmű fejlesztési és korszerűsítési lehetőséget látok a vezetés-irányítási rendszerben, mivel ezen eseményeket rendszerint a katasztrófavédelem nem önállóan a meglévő erőivel, hanem a társszervek fokozott bevonásával képes kezelni.

Második tényezőként a természeti katasztrófák során, a katasztrófavédelem és a védelmi igazgatás irányítási rendszerét és feladatait vizsgálom, melyen belül elkülönítetten kezelem a békeidőszaki vezetési struktúrát és módszereket, valamint azokat, amelyek valamely rendkívüli esemény bekövetkezésekor kerülnek alkalmazásra. A katasztrófavédelmi feladatok egyre növekvő száma újabb és újabb kihívásokat eredményez, a sikeres és eredményes beavatkozásokhoz, viszont egyre több erőforrásra van szükség. A hazai katasztrófavédelem rendszere természetesen nem csak katasztrófák vagy más veszélyek esetén lép működésbe, hanem naponta több száz tűzoltói beavatkozást, hatósági ellenőrzést hajt végre, a folyamatos szakmai képzések és gyakorlatok mellett.

Jelenleg elsődlegesen a helyi és területi szervek kezelik a káreseményeket, szükség esetén megváltozott munkarendben, vagy túlmunka elrendelésével; esetenként más katasztrófavédelmi szervektől átvezényelt állomány megerősítésével. Mindemellert függően a káresemény jellegétől, a normál időszaki, jogszabályban foglalt feladatokat – elsősorban a hatósági, illetve iparbiztonsági szakterületek tekintetében – is el kell végezni, amennyiben nem kerül különleges jogrend kihirdetésre, amely megállapíthat eltérő szabályokat. Ezért egyre fontosabbá válik ilyen esetekben a személyi állomány és a korlátozottan rendelkezésre álló erőforrások mellett, a lehetséges megerősítő erők igénybevétele. Ezen műveletek során akkor hatékony a működés, ha a védekezés megfelelő koordinációja megvalósul. Mindezekre tekintettel, szükséges kiemelni a védelmi és biztonsági igazgatás rendszerét, mivel a jelenlegi jogszabályi környezetet figyelembe véve jelenleg ez a szervezetrendszer már rendelkezik azokkal a jogosítványokkal, valamint erőforrásokkal, amelyek lehetővé tehetnék több szervezet irányítását, illetve tevékenységének a védekezés során történő összehangolását. A tudományos probléma szempontjából, kiemelt jelentősége van ugyanis több – egymástól alapjaiban különböző – szervezet összehangolt irányításának.

A kutatási téma harmadik tényezője kapcsán szükséges megvizsgálni a védekezési tevékenységek operatív irányításába bevonható – a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetenél rendszerben álló – ún. mobil vezetési pontként alkalmazható (továbbiakban: MVP) járműveket és eszközöket, továbbá az operatív törzsek mobilitását támogató egyéb rendszereket, kiemelten

a vezetési törzsek konténerben, illetve sátorban történő működtetésének aspektusait. A felgyorsult kárfelszámolási tevékenység, valamint a megnövekedett információs igények, mind a jelentési kötelezettség, mind az adatszolgáltatás, tájékoztatás vonatkozásában, megkövetelik azt, hogy a kárfelszámolás irányítását végzők – az esetlegesen megalakított operatív munkaszervek állománya – korszerű és már előzetesen kiépített számítógépes munkaállomásokkal felszerelt MVP rendszerek segítségével kezdhessék meg a tevékenységüket. Ezzel elkerülhető az, hogy a kárfelszámolási tevékenységhez kapcsolódó törzsmunka, a vezetési pont kiépítése miatt késedelmet szenvedjen, illetve az információáramlásban zavarok következzenek be. Ezen korszerű rendszerek mobilitásuk miatt nagy segítséget jelenthetnek a vezetési tevékenység minél hamarabb történő megkezdésében. Megítélésem szerint, ezen korszerű eszközök alkalmazásával, a katasztrófavédelmi műveletek végrehajtása új szintre emelhető és ezáltal hatékonyabbá tehető. Ezen MVP rendszerek vizsgálata és a költséghatékonysági, valamint a diszlokációs adottságokat is figyelembe vevő fejlesztési javaslatok megfogalmazása, tovább javíthatják a kárfelszámolások eredményességét.

Összegzésként elmondható, hogy a tudományos probléma megítélésem szerint az, hogy a bekövetkezett természeti katasztrófák – kiemelten a veszélyhelyzeti szintet nem elérő időjárási extrémítások tekintetében – kezelése végrehajtásra kerül; mivel ezen események kezelését a vezetés-irányítás szintjén nem minden esetben a rendelkezésre álló lehetőségek kihasználásával, korszerűen, valamint hatékonyan tesszük. Ugyanis vagy hiányzik az a szabályozói háttér, amely lehetővé tenné a beavatkozó erők különleges jogrendi időszakon kívüli egységes irányítását, vagy nem használjuk ki a rendelkezésre álló összes lehetőséget, illetve műszaki eszközt. A kutatásom jól rávilágít arra is, hogy a Magyarországon a katasztrófák elleni védekezés nem csak egy szervezet feladata, hanem a fegyveres és rendvédelmi szervek, egyéb állami szervezetek, önkormányzatok, önkéntes és karitatív szervezetek, továbbá az állampolgárok sokszor különálló tevékenységével valósul meg.

Ez visszavezethető a vezetési-irányítási rendszer már említett problémájára, azaz az egységes – a különböző szervezetek fölött álló – vezetés hiányára, amely miatt nehézkesen valósul meg a kárfelszámolásban beavatkozó szervezetek együttműködése, a szervezetek közötti információk áramlása, illetve a lakosság megfelelő tájékoztatása a kialakult eseményekről. Véleményem szerint ezen kihívás kezelésére, a feladat elvégzésére csak a megfelelően felkészített és korszerű katasztrófavédelmi rendszer válik alkalmassá. Az eredményesebb együttműködéséhez szükséges a meglévő szabályzórendszer a fentieket figyelembe vevő felülvizsgálata és kiegészítése. A fentiekre tekintettel tudományos kutatásom

során vizsgálom, hogy a meglévő jogszabályok, ágazati szabályzók és belső eljárásrendek, illetve az operatív munkaszervek struktúrájának módosításával, kiegészítésével, van-e mód, hogy a beavatkozások irányítása és vezetése hatékonyabbá váljon, megteremthető-e a különleges jogrendet el nem érő természeti katasztrófáknál az egységes vezetési rendszer, lehetővé tehető-e hatásköri problémák kiküszöbölése.

Vizsgálom a rendszerben lévő MVP rendszerek alkalmazásának tapasztalatait, valamint javaslatokat fogalmazok meg a vezetési pontok lehetséges fejlesztési irányaira a hazai lehetőségek és adottságok figyelembevételével. Kutatásom tárgyát képezi, hogy a megújított szabályozás, hogyan illeszthető be a katasztrófavédelmi szervezet eljárásrendjei közé, milyen belső szabályzók módosítása, vagy újak kiadása válhat szükségessé. A kutatás eredményei jól kiegészíthetik a rendvédelmi felsőoktatás tananyagát, ezért vizsgálom, azok beépíthetők-e jegyzet, vagy tankönyv formájában az oktatásba.

HIPOTÉZISEK

A tudományos probléma megfogalmazását követően, hipotéziseim az alábbiak:

1. Feltételezem, hogy azokkal a természeti katasztrófákkal – kiemelten a rendkívüli időjárási eseményekkel – összefüggésben, amelyek nem igénylik a különleges jogrend, így a veszélyhelyzet kihirdetését, ki lehet dolgozni a kárfelszámolási tevékenység irányításához fejlesztési javaslatokat.
2. Vélelmezem, hogy a természeti katasztrófák miatti veszélyeztetettség növekedése a védekezésekhez szükséges erő- és eszközigényt is megnöveli, amelyek irányítását a kárfelszámolásnál alkalmazott katasztrófavédelmi, valamint a védelmi és biztonsági igazgatás szervezrendszerében működő vezetési törzsek tevékenységének és szervezetének korszerűsítésével, illetve új eszközök és technológiák alkalmazásával kezelni lehet.
3. Vélelmezem, hogy a technológiai fejlődésének köszönhetően olyan új eszközök – MVP járművek és rendszerek – jelentek meg a hivatásos katasztrófavédelmi szervezetnél, amelyek eredményesen alkalmazhatóak a természeti katasztrófák bekövetkezését követően, a védekezés irányításának eredményesebbé tételére.
4. Feltételezem, hogy a jó szakmai gyakorlat elemzése és értékelése megfelelő alapot teremthet a hazai igényeknek és körülményeknek megfelelően megvalósítandó katasztrófavédelmi célú további MVP rendszerek főbb fejlesztési irányainak meghatározásához.

KUTATÁSI CÉLKITŰZÉSEK

A kutatási célkitűzéseimet, igazodva a tudományos probléma, továbbá a hipotéziseim megfogalmazásához, négy kutatási részterületen fogalmazom meg:

1. Áttekintem, elemzem és rendszerezem a Magyarországon bekövetkezett rendkívüli időjárási eseményeket, melyhez kapcsolódóan megvizsgálom a hazai kutatók rendkívüli időjáráshoz és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó katasztrófavédelmi témájú eddigi publikációit, annak érdekében, hogy rendszerezhessem, melyek azok a jellemző veszélyeztető hatások, amelyek fokozott katasztrófavédelmi alkalmazást igényelnek. Egyben vizsgálom a természeti katasztrófákkal kapcsolatban, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet feladatrendszerét.
2. Elemzem és rendszerezem a hazai katasztrófavédelmi, valamint a védelmi és biztonsági szervezetrendszer operatív munkaszerveit és működésüket, továbbá a kapcsolódó jogszabályi és belső szabályzói környezetet, annak érdekében, hogy javaslatokat fogalmazhassak meg, az operatív munkaszervek szervezetének fejlesztéséhez, mellyel a műveletek irányításának hatékonysága növelhető, ezáltal a kárfelszámolás eredményesebbé tehető.
3. Elemzem és értékelem a katasztrófavédelem rendszeresített MVP rendszereit, továbbá az alkalmazásuk hazai aspektusait, kialakításuk főbb követelményeit és a felhasználási tapasztalatokat, melyhez áttekintem a nemzetközi és elsősorban a hazai vonatkozó publikációkat.
4. Rendszerezem az MVP járművekkel kapcsolatos hazai és nemzetközi tapasztalatokat és kidolgozom a katasztrófavédelmi MVP rendszerek magyarországi fejlesztési lehetőségeit, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet kereteinek figyelembevételével.

KUTATÁSI MÓDSZEREK

A kitűzött célok megvalósításához, az alábbi kutatási módszereket alkalmaztam:

1. Elsősorban a hazai jogszabályok, jogi szervezetszabályozó eszközök és belső szabályzók vizsgálata. Ezt kiegészítik a nemzetközi irányelvek, kialakult gyakorlat elemzése, kiadványok, kutatási eredmények tapasztalatainak feldolgozása.
2. Az érintett témákkal kapcsolatos tudományos rendezvényeken, munkacsoportokban történő részvétel, a tapasztalatok feldolgozása, elemzése, értékelése.

3. A közelmúlt rendkívüli időjárásához kapcsolódó jelentős védekezési tapasztalatainak feldolgozása, elemzése, vizsgálata.
4. A hivatásos katasztrófavédelmi szervnél rendszeresített MVP-ként alkalmazható járművek, valamint eszközök vizsgálata.
5. A katasztrófavédelmi és védelmi igazgatási operatív munkaszervek megalakítási dokumentumainak, struktúrájának és tevékenységének elemzése.
6. Az új technikák, technológiák bemutatását szolgáló gyakorlatokon, rendezvényeken és konferenciákon történő részvétel, a tapasztalatok elemzése, értékelése, adaptálhatósági vizsgálata.
7. A jelenleg már elkészített, alkalmazott oktatási anyagok, segédanyagok vizsgálata, elemzése, a jó példák összegyűjtése.
8. A természeti katasztrófák felszámolása során irányítói feladatokat ellátó állomány tapasztalatainak összegyűjtése.
9. Gyakorlatokon, illetve tényleges katasztrófa helyzetben történő részvétel, kiemelten azon esetekben, ahol a természeti katasztrófákhoz kapcsolódó vezetési módszerek kerültek alkalmazásra.

AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

Az első fejezetben fő kutatási célkitűzésem az volt, hogy áttekintsem, elemezzem és rendszerezem a Magyarországon bekövetkezett rendkívüli időjárási eseményeket, melyhez kapcsolódóan megvizsgáltam a hazai kutatók rendkívüli időjáráshoz és az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó katasztrófavédelmi témájú eddigi publikációit, annak érdekében, hogy rendszerezhessem, melyek azok a jellemző veszélyeztető hatások, amelyek fokozott katasztrófavédelmi alkalmazást igényelnek, egyben vizsgáltam a természeti katasztrófákkal kapcsolatban, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet feladatrendszerét.

A második fejezetben fő kutatási célkitűzésem a hazai katasztrófavédelmi, valamint a védelmi és biztonsági szervezetrendszer katasztrófavédelmi feladatokat ellátó operatív munkaszerveinek és működésüknek, valamint szabályozói környezetük elemzése és rendszerezése volt a különleges jogrend kihirdetését nem igénylő rendkívüli események bekövetkezése során. Ezen vizsgálat fő célja, hogy értékelhessem az operatív munkaszervek

jelenlegi feladatait, továbbá javaslatot fogalmazzak meg, az operatív munkaszervek szervezetének fejlesztéséhez, mellyel a műveletek irányításának hatékonysága növelhető, ezáltal a kárfelszámolás eredményesebbé tehető.

A harmadik fejezetben fő kutatási célkitűzésem az volt, hogy elemezzem és értékeljem a katasztrófavédelem rendszeresített MVP rendszereit, továbbá az alkalmazásuk hazai aspektusait, kialakításuk főbb követelményeit és a felhasználási tapasztalatokat. Rendszereztem továbbá, az MVP járművekkel kapcsolatos hazai és nemzetközi tapasztalatokat és kidolgozom a katasztrófavédelmi MVP rendszerek magyarországi fejlesztési lehetőségeit, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet kereteinek figyelembevételével.

ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

Az kutatási tevékenységem során, az alábbi összegzett megállapításokra jutottam:

Az éghajlatváltozás hatásai a rendelkezésre álló tudományos kutatások és hozzáférhető adatok vizsgálata alapján, hazánkat *jelentős mértékben* érinteni fogják a továbbiakban is.

A lefolytatott vizsgálatokhoz felhasznált források és előrejelzési forgatókönyvek a villámárvizek, a viharkárok elősorban a károkozó szél, a rendkívüli téli időjárás, valamint az aszályokból fakadó vegetációtüzek számának és gyakoriságának növekedését vetítik előre.

Egyértelműen megállapítható, hogy a rendkívüli időjárási események miatti katasztrófavédelmi beavatkozások száma az elmúlt 10 évben folyamatosan nőtt, amely jelentős egyezőséget mutat a nemzetközi trendekkel.

A természeti extrémításoknál történő beavatkozásokra, a katasztrófavédelem, mint az elsődleges kárfelszámolásban érintett szervezet felkészült.

A bekövetkezett eseményeknek nem csak a mennyisége, hanem a bonyolultsága, is nőtt, azaz a kárfelszámolások jellemzően más szervek bevonásával vagy közreműködésével valósultak meg. Az ilyen komplex beavatkozások eredményessége az operatív munkaszervek alkalmazásával fokozható.

Az elvégzett vizsgálataim szerint, a rendkívüli időjárási jelenségekből fakadó káresemények felszámolására, az erre hivatott szervek felkészültek. Operatív munkaszerveik működése – a védelmi és biztonsági igazgatás vonatkozásában – jogszabályban és belső szabályzóikban, míg a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet tekintetében belső szabályzóikban

szabályozott. Az említett szervezetek az ezekben foglaltak alkalmazására felkészültek, melynek érdekében a törzsek működtetésébe bevonható állomány gyakoroltatása és képzése folyamatos.

A katasztrófavédelem operatív munkaszervek tevékenységét BM OKF és/vagy vármegyei katasztrófavédelmi igazgatói intézkedések szabályozzák. A belső szabályzók biztosítják az igénybevétel kereteit, mellyel megfelelő rugalmasságot biztosítanak a különböző eseménytípusoknak megfelelő összetételű törzsek létrehozására.

A második fejezetben vizsgált operatív munkaszerveinek felépítése és tevékenysége jelentős hasonlóságot mutat. Erre tekintettel, amennyiben nem indokolt az esemény kezelésére nem szükséges a két operatív munkaszerv egymással párhuzamosan történő működtetése.

Vizsgálataim szerint az operatív munkaszervek állományából hiányzik a kizárólag a felderítési feladatokért felelős személy, vagy szervezeti elem, amely a komplex több irányból és csatornán érkező felderítési adatok elemzését végzi, emellett a rendelkezése álló felderítési eszközrendszert kezeli. Erre tekintettel javasolt, ezen beosztás létrehozása az operatív törzseknél, a törzsmunka hatékonyságának növelése érdekében.

Egyértelműen megállapítható, hogy a katasztrófavédelmi MVP rendszerek az elmúlt 10 évben jelentős minőségi és mennyiségi fejlődésen mentek keresztül, 2014. óta mindösszesen 27 MVP, vagy MVP feladatok ellátására alkalmas jármű került rendszerbe állításra, melyre tekintettel megállapítható, hogy az MVP-vel történő lefedettség *országos szintű*.

Az MVP járművek a katasztrófavédelem iparbiztonsági szakterületének alárendeltségében, illetve szakmai felügyeletével teljesítenek szolgálatot. Mindez az alkalmazói oldalon nem okoz anomáliát, az MVP-k természeti katasztrófáknál történő bevetése biztosított.

A jelenleg rendszerben tartott MVP-k két nagy csoportra bonthatók, járműfelépítménybe telepített, valamint sátrakat alkalmazó típus azonosítható a magyar katasztrófavédelem rendszerében.

A dolgozatomban vizsgált időszakban a rendkívüli időjárási eseményeknek nem csak a mennyisége, hanem a komplexitása is nőtt, azaz a kárfelszámolások jellemzően más szervek bevonásával, vagy azok közreműködésével valósultak meg. Az ilyen komplex beavatkozások jelentősebb létszámú operatív munkaszervek, vagy törzsek létrehozását követelték meg. Ennek a követelménynek a jelenlegi MVP járművek nem felelnek meg, elsősorban a korlátozott munkaterületükből kifolyólag.

A műszaki-technikai fejlesztések költségigénye miatt javasolt a cserélhető felépítményes katasztrófavédelmi megoldások kialakításának előnyben részesítése, kiemelten a konténeres kialakítás preferálása.

A jelenlegi MVP járművek kiemelten a helyi szintű kárfelszámolási feladatokat tekintve alkalmasak, hogy úgy a katasztrófavédelmi, mint a védelmi és biztonsági igazgatás helyi szintjének operatív munkaszervei működését biztosítsák.

ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

Az elvégzett kutatásaim, az értekezés hipotézisei és kutatási célkitűzései alapján, az alábbi új tudományos eredmények elfogadására teszek javaslatot:

1. Elemeztem a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet tevékenységét a rendkívüli időjárási jelenségek által okozott káreseményekkel kapcsolatban, vizsgáltam és csoportosítottam a felkészülés és megelőzés, a kárfelszámolás, valamint a helyreállítás és újjáépítés időszakában jelentkező feladatokat. Megállapítottam, hogy a kárfelszámolás, valamint a helyreállítás és újjáépítés időszakában az operatív törzsek alkalmazása növelheti a beavatkozások eredményességét.
2. Vizsgáltam a katasztrófavédelmi, valamint a védelmi és biztonsági igazgatás operatív munkaszerveit, azonosítottam az operatív munkaszervek szervezetének hiányosságait és konkrét fejlesztési javaslatot fogalmaztam meg. Kidolgoztam a munkaszervek felderítő szakbeosztásának létrehozásához, valamint betöltéséhez szükséges minimumkövetelményeket.
3. Elemeztem és értékeltem a katasztrófavédelem rendszeresített MVP rendszereit, továbbá az alkalmazásuk hazai aspektusait, kialakításuk főbb követelményeit és a felhasználási tapasztalatokat, amelyek lehetővé teszik a meglévő eszközökkel kapcsolatos jó gyakorlatok és egységes eljárásrend kialakítását.
4. Vizsgáltam a katasztrófavédelmi MVP rendszerek magyarországi fejlesztési lehetőségeit, a hivatásos katasztrófavédelmi szervezet jelenlegi kereteinek figyelembevételével, javaslatot tettem a megvalósíthatónak ítélt fejlesztési irányokra.

AZ ÉRTEKEZÉS AJÁNLÁSAI

A disszertációmban átfogóan bemutatom az éghajlatváltozás hatását a jövőbeli rendkívüli időjárási események gyakoriságára, valamint a katasztrófavédelem felkészülési kárfelszámolási és helyreállítási-újjaépítési tevékenységére. Részletesen kifejtem a katasztrófavédelem operatív munkaszerveinek, valamint a védelmi és biztonsági igazgatás szervezetének védekezéssel kapcsolatos feladatait. Bizonyítottam, hogy a katasztrófavédelmi műveletek végrehajtásának hatékonysága az operatív munkaszervek szükség szerinti bevonásával növelhető. A rendkívüli események kapcsán ez jelentős támogatást jelent a kárfelszámolási tevékenységben résztvevőknek, mivel megteremti az egységes vezetést, illetve biztosítja a bevont társszervekkel történő eredményes kooperációt és koordinációt, ezáltal létrejöhethet az egységes vezetés-irányítási rendszert, amely összességében az eredményes és hatékony vezet.

Kutatásaimmal alátámasztottam, hogy az operatív munkaszervek hatékonysága tovább növelhető, abban az esetben, ha a már rendelkezésre álló eszközöket hatékonyabban használjuk fel, illetve a használatukat beépítjük és tudatosítjuk. Ennek érdekében javaslatot tettem a katasztrófavédelmi operatív munkaszervek szervezetének fejlesztésére, a felderítő beosztás létrehozására.

Vizsgáltam továbbá az MVP-k tevékenységét, a vizsgálat lehetővé teszi az MVP rendszerekkel kapcsolatos egységes gyakorlat kialakítását a rendkívüli időjárási eseményeknél történő alkalmazás során. Vizsgáltam továbbá, az MVP-vel kapcsolatban azokat a fejlesztési lehetőségeket, amelyek a katasztrófavédelmi szervezet vonatkozásában költséghatékonyan és rövid időn belül megvalósíthatók.

Az eredmények megismerését különösen javaslom azon személyeknek, akik a rendkívüli időjárási jelenségek elleni védekezések, továbbá a törzsmunka kapcsán feladatokkal rendelkeznek, jogalkotási és tudományos kutatási tevékenységet végeznek. Ajánlom továbbá a katasztrófavédelem és a társszervek állományára, a védelmi igazgatásban résztvevők, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katasztrófavédelmi Intézet és a Katasztrófavédelmi Oktatási Központ oktatói, valamint a katasztrófavédelmi szakok hallgatói számára, mivel az elvégzett kutatások eredményei hasznos és gyakorlati segítséget nyújtanak a védekezés, valamint a kárfelszámolás szervezési, továbbá egyéb a gyakorlatban jelentkező feladatainak megvalósításához.

A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

1. A kutatás alapján a természeti katasztrófák során alkalmazott vezetési törzsek és operatív munkaszervek korszerűsödhetnek. Az operatív törzsek felderítő szakbeosztásainak/munkacsoportjainak létrehozásával és az ahhoz kapcsolódó képzési rendszerrel, a jövőben felgyorsítható az operatív munkaszerveken belüli információk áramlása, illetve feldolgoása. A korszerűsített felépítésű operatív munkaszervek alkalmazása jelentős mértékben növelheti a beavatkozási hatékonyságot.
2. A katasztrófavédelmi, valamint a védelmi és biztonsági operatív munkaszervek számára, a különleges jogrendi időszak kihirdetését el nem érő természeti katasztrófák kezelésére közös eljárásrend, módszertani útmutató dolgozható ki.
3. A modern technikai eszközök bevonása – különösen az MVP-k – révén optimálisabbá tehető a természeti katasztrófákkal kapcsolatos katasztrófavédelmi műveletek végrehajtása, mivel jelentősen csökkenthető az az időtartam, amit az operatív törzs létrehozására és berendezésére kell fordítani.
4. Kiemelkedő eredmény és továbbiakban követendő jó gyakorlat, hogy olyan MVP-k kerüljenek rendszeresítésre, amelyek többcélúak. Ezáltal a kezelőállomány, már a békeidőszaki feladatok során elsajátíthatja a kezelést, illetve megismerheti a jármű, valamint az azon elhelyezett eszközök működését.
5. Az értekezésem kutatási eredményei jól kiegészíthetik a rendvédelmi felsőoktatás tananyagát, ezért azok beépíthetők jegyzet vagy tankönyv(fejezet) formájában az oktatásba.

A DOKTORJELÖLT TÉMAKÖRBŐL KÉSZÜLT PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE

Magyar nyelvű könyvfejezet

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: A katasztrófavédelmi operatív törzsek feladatai tömeges kitelepítés, illetve kimenekítés végrehajtása során „Katasztrófák, kockázatok, önkéntesek” tanulmánykötet Szekszárd, 2020. pp. 157-162. (ISBN 978-615-008-297-1)
<https://tolna.katasztrofavedelem.hu/application/uploads/documents/2020-05/71152.pdf>

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: Mobil vezetési pontok a magyar katasztrófavédelemben In: Földi, László (szerk.) Szemelvények a katonai műszaki tudományok eredményeiből III. Budapest, Magyarország: Ludovika Egyetemi Kiadó 2022. pp. 121-128. (ISBN 978-963-531-703-5)
https://tudasportal.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/20.500.12944/18471/07_Gyozo-Molnar_Arpad_121-128.pdf?sequence=1

Folyóiratcikk

Idegen nyelvű egyéb szakmai folyóiratban

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: Operation of disaster management operational staff during the elimination of extraordinary weather events. Védelem Tudomány VII. 1. (2022) pp. 1-10.
<https://www.vedelemtudomany.hu/articles/VII/1/07-gyozo.pdf>

Magyar nyelvű MTA A-B kategóriás folyóiratban

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: Vezetési módszerek gyakorlati alkalmazása a tömeges viharkárok felszámolása során. Hadmérnök XIII. 3. (2018) pp. 477-485.
http://hadmernok.hu/183_37_gyozo.php

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.-NÉGYESI I.: Katasztrófavédelmi sugárfelderítő egység mobil vezetési pontként történő alkalmazása. Hadtudományi Szemle XII. 3. (2019) pp. 129-138.
<https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/hsz/article/view/202>

Magyar nyelvű MTA C-D kategóriás folyóiratban

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: Kritikus infrastruktúravédelmi bevetési egységek a katasztrófavédelem alkalmazásában Műszaki Katonai Közlöny Online XXXI. 4. pp. (2021.) 79–90. <https://folyoirat.ludovika.hu/index.php/mkk/article/view/5528/4848>

Magyar nyelvű egyéb szakmai folyóiratban

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: Mentőosztág gyakorlat végrehajtása Orosháza-Kiscsákón, 2017. február 8-án. Védelem Tudomány II. 2. (2017) pp. 76-87.
<http://www.vedelemtudomany.hu/articles/06-gyozo-molnar.pdf>

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: A védelmi igazgatás helyi szintjének működése, egy törzsvezetési gyakorlat tapasztalatai tükrében. Védelem Tudomány III. 4. (2018) pp. 140-158.
<http://vedelemtudomany.hu/articles/08-gyozo-molnar.pdf>

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.-MUHORAY Á.: A katasztrófavédelem belvízkárok elleni feladatai Védelem Tudomány IV. 2. (2019) pp. 130-142. <http://www.vedelemtudomany.hu/articles/08-gyozomolnar-muhoray.pdf>

Hazai szakmai konferencia kiadványában megjelent

Saját nyelvű előadás

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: A katasztrófavédelmi operatív törzsek helye és szerepe a különleges jogrend kihirdetését el nem érő események kezelése során, II. Tolna Megyei Polgári Védelmi Munkaműhely konferencia, Szekszárd, 2019. pp. 58-64. (ISBN: 978-615-00-4954-0)
<https://tolna.katasztrofavedelem.hu/application/uploads/documents/2020-03/70431.pdf>

GYŐZŐ-MOLNÁR Á.: Mobil vezetési pontok szerepe a katasztrófavédelemben In: Bodnár, László; Heizler, György (szerk.) KONFERENCIAKIADVÁNY, Nemzetközi Tudományos Konferencia a Katasztrófák Csökkentésének Világnapja alkalmából Budapest, Magyarország: Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület (2022) 436 p. p. 154
<https://vedelem.hu/letoltes/document/544-isbn-978-615-01-6985-9-konferenciakotet.pdf>

EGYÉB TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

2008. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Intézményi Tudományos Diákköri Konferencia, különdíj, „A polgári védelmi kötelezettségen alapuló szervezetek” című pályamunkáért.

2017. A kutatási témához kapcsolódó szakirodalom összegyűjtése és feldolgozása.

2019. A Komplex vizsgára készített és elfogadott kutatási jelentés.

2020. A Magyar Hadtudományi Társaság, Katasztrófa- és Polgári Védelmi Tagozatának tagja.

A DOKTORJELÖLT SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZA

Győző-Molnár Árpád, 1985. szeptember 1-én született, Szentesen. 2009-ben szerzett egyetemi (MSc) diplomát a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem védelmi igazgatási szakának, katasztrófavédelmi szakirányán. Ugyanebben az évben kezdte meg szakmai pályafutását a BRFK X. kerületi Rendőrkapitányságán, mint nyomozó.

2011-ben áthelyezésre került a Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságra, ahol először megelőzési főelőadó, majd szervezési kiemelt főelőadó, végül megyei főügyeletes beosztásokat töltött be.

2014. szeptember 15-től előbb megbízásra, majd kinevezésre került az Orosházi Katasztrófavédelmi Kirendeltség polgári védelmi felügyelői beosztásába.

2015-ben elvégezte a Belügyminisztérium Oktatási, Képzési és Tudományszervezési Főigazgatóság rendészeti vezetővé képző tanfolyamát. Ugyanezen évtől ellátja a Mezőkovácsházai Járási Helyi Védelmi Bizottság katasztrófavédelmi elnökhelyettesi teendőit.

2017-ben Kardoskút község polgármestere elismerésben részesítette a település érdekében kifejtett tevékenységéért.

A 2019/2020-as tanévben a battonyai Mikes Kelemen Katolikus Gimnázium és Technikum, Általános Iskola és Óvoda óraadó tanára volt.

2017-ben felvételt nyert a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Katonai Műszaki Doktori Iskolába, Katasztrófavédelem kutatási területre. Témavezetője: Prof. em. Dr. Bleszity János CSc nyá. t. altábornagy. A tudományos kutatásai alapjául a rendkívüli időjárási jelenségek során végrehajtott kárfelszámolás irányítási módjait és fejlesztési lehetőségeit vizsgálta, amihez nagyban támaszkodott saját szakmai tapasztalataira. A tanulmányi szakasz komplex vizsgáját és az előírt krediteket, valamint a publikációs pontszámokat teljesítette. Passzívált féléve nincs.

Nős, két leánygyermek Éva és Sára édesapja.

Budapest, 2023. augusztus 31.

Győző-Molnár Árpád t. alezredes